

Sygn. akt VPa 180/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2015 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSO Jacek Wilga (spr.)

Sędziowie: SSO Andrzej Marek

SSO Krzysztof Głowczyński

Protokolant: Ewa Sawiak

po rozpoznaniu w dniu 29 stycznia 2015 roku **w Legnicy**

na rozprawie

sprawy z powództwa K. D.

przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy w C.

o przywrócenie do pracy i sprostowanie świadectwa pracy

na skutek apelacji powódki

od wyroku Sądu Rejonowego - Sądu Pracy w Lubinie

z dnia 16 września 2014 roku

sygn. akt IV P 125/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, iż:

- **przywraca powódkę K. D. do pracy u strony pozwanej w Urzędzie Miasta i Gminy w C. na poprzednich warunkach,**
- **zasądza od strony pozwanej Urzędu Miasta i Gminy w C. na rzecz powódki K. D. kwotę 6 387, 50 zł (słownie złotych: sześć tysięcy trzysta osiemdziesiąt siedem, 50/100) tytułem wynagrodzenia za okres pozostawania bez pracy pod warunkiem podjęcia pracy w wyniku przywrócenia,**
- **zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3 424 zł tytułem zwrotu uiszczonej przez powódkę opłaty sądowej oraz znosi wzajemnie między stronami koszty zastępstwa procesowego,**

II. zasądza od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 60 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu apelacyjnym oraz nakazuje stronie pozwanej, aby uiściła na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Lubinie) kwotę 3 424 zł tytułem opłaty sądowej należnej w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 16 września 2014 r. w sprawie o sygn. akt IV P 125/14 Sąd Rejonowy w Lubinie w sprawie z powództwa K. D. przeciwko Urzędowi Miasta i Gminy w C. oddalił powództwo (pkt I) i zasądził od powódki na rzecz strony pozwanej kwotę 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w sprawie (pkt II).

Powyższe rozstrzygnięcie Sąd I instancji powziął po ustaleniu, że K. D. była zatrudniona Urzędzie Miasta i Gminy w C. na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony od dnia 13 kwietnia 2013 r. na stanowisku Kierownika Referatu (...). W okresie od 20 września 2013 r. do 20 marca 2014 r. powódka przebywała przez 182 dni na zwolnieniu lekarskim. W piątek dnia 21 marca 2014 r. o godzinie 7.30 powódka złożyła drogą mailową informację, że korzysta z urlopu na żądanie. W odpowiedzi skierowanej do powódki tego samego dnia pracodawca nie wyraził zgody na urlop, wskazując, że nie wykazała ona zdolności do pracy po długotrwałym okresie choroby, jednocześnie wezwał powódkę do niezwłocznego odebrania skierowania na badania lekarskie. W dniu 24 marca 2014 r. powódka mailowo poinformowała pracodawcę, że wybiera się do lekarza w związku ze złym samopoczuciem. W okresie od 24 marca 2014 r. do 7 kwietnia 2014 r. powódce przysługiwał zasiłek chorobowy w związku z innym schorzeniem. Strona pozwana pismem z dnia 24 marca 2014 r. rozwiązała z powódką w dniu 2 kwietnia 2014 r. umowę o pracę bez wypowiedzenia z powodu niezdolności do pracy wskutek choroby trwającej dłużej niż łączny okres pobierania zasiłku chorobowego.

Przy tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy uznał powództwo K. D. o przywrócenie do pracy na dotychczasowych warunkach pracy i płacy za nieuzasadnione. Stwierdził, że art. 53 § 3 k.p. wyłącza możliwość rozwiązania umowy o pracę tylko w przypadku, gdy pracownik stawi się do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności, tymczasem powódka pod dniem 20 marca 2014 r. była nadal niezdolna do pracy i nie wykazała okoliczności przeciwnej. Zdaniem Sądu Rejonowego zgłoszenie przez nią wniosku o urlop na żądanie dnia 21 marca 2014 r. nie jest tożsame z potwierdzeniem ustania przyczyny nieobecności pracownika w pracy, przy czym za niewiarygodne Sąd uznał twierdzenia powódki o uzasadnionej potrzebie skorzystania z takiego urlopu z uwagi na zły stan zdrowia babci.

Powyższy wyrok zaskarżyła w całości powódka, zarzucając:

1. naruszenie przepisów postępowania, które mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy, t.j:

a) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. poprzez brak wszechstronnego rozważenia całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego oraz przekroczenie zasady swobodnej oceny dowodów polegające na:

- nieprawidłowym przyjęciu, że podnoszone przez powódkę kwestie co do możliwości korzystania z urlopu na żądanie nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy;

- całkowitym pominięciu okoliczności, że w wydanym przez stronę pozwaną świadectwie pracy powódki, dzień 21.03.2014 r. został uznany przez pracodawcę za nieobecność nieusprawiedliwioną;

- pominięcie i nierozważenie treści pisma skierowanego przez pozwanego do powódki z dnia 21.03.2014 r., w którym pozwany wskazuje, że do wykorzystania urlopu na żądanie przez pracownika nie wystarcza samo złożenie wniosku, a obowiązek jego udzielenia nie jest bezwzględny, w związku z czym traktuje nieobecność powódki w pracy jako nieusprawiedliwioną;

- pominięciu dowodu z zaświadczenia ZUS, Oddział w L. z dnia 04.08.2014 r., że w okresie od 03.04.2014 r. do 07.04.2014 r. powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim i otrzymywała z ZUS zasiłek chorobowy;

- pominięcie okoliczności, że zarówno w treści maili skierowanych przez powódkę do pracodawcy, jak i w złożonym w toku postępowania zeznaniu, wskazała ona, że wykona ona stosowne badania lekarskie, a wykonanie ich w dniu 21.03.2014 r. jak i w dniu następnym, tj. w sobotę dnia 22.03.2014 r. nie było możliwe, z uwagi na fakt że ośrodek medycyny pracy w C. w tym dniu nie pracuje;

-pominięcie wskazywanej przez powódkę na rozprawie w dniu 05 sierpnia 2014 r. okoliczności, że z wiedzy uzyskanej przez powódkę w trakcie składania oświadczenia majątkowego, wynikało, że struktura Urzędu Miasta i Gminy C. została zmieniona, a dotychczasowe stanowisko pracy powódki zostało zlikwidowane.;

- pominięcie okoliczności, że pozwana dokonała rozwiązania umowy z powódką bez wypowiedzenia pismem datowanym na dzień 24.04.2014r., z którym powódka zapoznała się w dniu 02.04.2014 r., kiedy przebywała na zwolnieniu lekarskim spowodowanym inną jednostką chorobową;

- pominięciu dowodu, z zaświadczeń lekarskich z dnia 06.08.2014 r. wystawione przez lek. specjalistę psychiatrę J. J. oraz z dnia 07.08.2014 r. wystawione przez lek. med. S. B.;

- nieuprawnionym, tj. bez przedstawienia jakiegokolwiek uzasadnienia, czy okoliczności przemawiających za przyjęciem takiego poglądu uznaniu, że „zdaniem Sądu niewiarygodne były twierdzenia powódki i jej męża o uzasadnionej potrzebie skorzystania z urlopu na żądanie z uwagi na zły stan zdrowia babci”;

b) art. 10 k.p.c. w zw. z art. 223§ 1 k.p.c. poprzez całkowite zaniechanie skłonienia stron do pojednania, co mogło mieć wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy;

2. naruszenie prawa materialnego, tj.:

a) art. 53 § 1 pkt 1 b k.p. w zw. z art. 53 § 3 k.p., poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na uznaniu, że pozwana dokonała prawidłowego rozwiązania z powódką umowy o pracę bez wypowiedzenia, podczas gdy Sąd I instancji, nie dokonał zbadania istoty sprawy, uznając, że kwestia złożenia przez powódkę w dniu 21.03.2014 r. wniosku o udzielenie urlopu na żądanie nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia, pomimo, iż zgodnie z ugruntowaną linią orzeczniczą, rozpoczęcie przez pracownika urlopu jest traktowane na równi ze stawieniem się pracownika do pracy, a ponadto z pominięciem okoliczności, że pracodawca dokonał z powódką rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia pismem datowanym na dzień 24.03.2014, z którym powódka zapoznała się w dniu 02.04.2014 r., a więc w okresie w którym przebywała na zwolnieniu lekarskim spowodowanym inną chorobą, a okres zasiłkowy liczony był na nowo;

b) art. 53 § 1 pkt 1 b k.p. w zw. z art. 8 ustawy i art. 9 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby lub macierzyństwa poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na pominięciu okoliczności, że okres zasiłkowy liczony jest na nowo wówczas, gdy niezdolność do pracy, która wystąpiła po przerwie (minimum jednodniowej, w wypadku powódki trzydniowej, bo obejmującej jeszcze weekend) zostanie spowodowana inną chorobą niż poprzedni okres niezdolności do pracy;

c) art. 53 § 3 k.p. w zw. z art. 167² k.p. poprzez jego błędną wykładnię polegającą na uznaniu, że rozpoczęcie urlopu nie jest tożsame ze stawieniem się pracownika do pracy;

d) art. 53 § 3 k.p. w zw. z art. 229 § 2 k.p., poprzez jego błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że to na powódce ciążył obowiązek przedłożenia pracodawcy zaświadczenia lekarskiego wydanego przez lekarza medycyny pracy o zdolności do pracy oraz pominięciu okoliczności, że w prowadzonym postępowaniu powódka przedłożyła zaświadczenie wydane przez lek. med. J. J. o odzyskaniu zdolności do pracy z dniem 2 1.03.2014 r.

Ewentualnie powódka zarzuciła też nierozpoznanie istoty sprawy, poprzez nieuzasadnione przyjęcie, że fakt zgłoszenia przez powódkę wniosku o udzielenie przez stronę pozwaną urlopu na żądanie oraz stanowisko obu stron sporu co do możliwości korzystania z urlopu na żądanie nie miały znaczenia dla rozstrzygnięcia, podczas gdy, okoliczność ta w sposób fundamentalny oddziałuje na prawidłowość rozwiązania umowy o pracę w trybie art. 53 § 1 pkt 1b k.p., a uznanie przez pracodawcę nieobecności powódki w pracy w dniu 21.03.2014 r. za nieobecność nieusprawiedliwioną może mieć jedynie wpływ na ewentualny tryb rozwiązania umowy o pracę z powódką bez wypowiedzenia.

Wskazując na powyższe, powódka wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości poprzez uwzględnienie powództwa i uznanie rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia z dnia 24.03.2014 r., za niezgodne z prawem i przywrócenie powódki do pracy na stanowisku Kierownika Referatu (...) Urzędu Miasta i Gminy w C. oraz zasądzenie na jej rzecz wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy zgodnie z przepisami kodeksu pracy, a nadto o zasądzenie od strony pozwanej na jej rzecz kosztów procesu za obie instancje. Jako wniosek ewentualny wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

W odpowiedzi na apelację strona pozwana wniosła o jej oddalenie w całości oraz o zasądzenie na jej rzecz od powódki kosztów postępowania odwoławczego, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy, nie znajdując przesłanek do zakwestionowania ustaleń faktycznych orzeczenia I instancji i przyjmując je za własne, zważył, co następuje:

Apelacja powódki zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy przy wydawaniu zaskarżonego wyroku, co do zasady, poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne, ale wywiódł na ich podstawie nieprawidłowe wnioski.

Nie zasługiwały na uwzględnienie zarzuty naruszenia prawa procesowego. Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia odnośnie faktu nieusprawiedliwienia powódce przez pracodawcę nieobecności w pracy dnia 21 marca 2014 r., pobierania kolejnego zasiłku chorobowego oraz niestawienia się powódki na badania lekarskie w tym dniu. Dowody w postaci przedłożonych przez powódkę zaświadczeń lekarskich nie miały istotnego znaczenia w sprawie, a istota pozostałych zarzutów naruszenia art. 233 k.p.c. sprowadza się de facto do zarzutów naruszenia prawa materialnego. Zupełnie błędny jest też zarzut naruszenia art. 10 k.p.c. w zw. z art. 233 § 1 k.p.c., który opiera się na subiektywnej ocenie sposobu działania Sądu pierwszej instancji, nie znajdującej potwierdzenia w rzeczywistym przebiegu procesu.

Za trafne uznać zaś należało stawiane w apelacji zarzuty naruszenia prawa materialnego.

Sporną kwestią pozostawało ustalenie, czy w okolicznościach niniejszej sprawy zasadnym było rozwiązanie z powódką umowy o pracę w trybie art. 53 § 1 pkt 1 b k.p. Zgodnie z nim pracodawca może rozwiązać umowę o pracę bez wypowiedzenia, jeżeli niezdolność pracownika do pracy wskutek choroby trwa dłużej niż łączny okres pobierania wynagrodzenia i zasiłku. Okres ten w przypadku powódki wynosi 182 dni. § 3 tego przepisu stanowi, że rozwiązanie umowy o pracę bez wypowiedzenia nie może nastąpić po stawieniu się pracownika do pracy w związku z ustaniem przyczyny nieobecności. Oznacza to, że jeżeli ustała przyczyna usprawiedliwiająca nieobecność w pracy, pracodawcy rozwiązanie umowy o pracę w opisanym trybie nie przysługuje.

Bezspornym w sprawie pozostawało, że od dnia 24 marca 2014 r. powódka przebywała na zwolnieniu lekarskim z powodu innej choroby niż ta, która była przyczyną jej niezdolności do pracy przez okres 182 dni od 20 września 2013 r. do 20 marca 2014 r. Niewątpliwie też zamiast fizycznego stawienia się do pracy powódka dnia 21 marca 2014 r., w godzinie planowanego rozpoczęcia swej pracy, złożyła wniosek o przyznanie jej w tym dniu urlopu na żądanie.

Podstawą udzielenia takiego urlopu jest art. 167² k.p., który stanowi, że pracodawca jest obowiązany udzielić na żądanie pracownika i w terminie przez niego wskazanym nie więcej niż 4 dni urlopu w każdym roku kalendarzowym. Pracownik zgłasza żądanie udzielenia urlopu najpóźniej w dniu rozpoczęcia urlopu. Obowiązek udzielenia urlopu na żądanie nie ma charakteru bezwzględnego. Jak przyjmuje się szeroko w orzecznictwie, pracodawca może odmówić udzielenia takiego urlopu ze względu na szczególne okoliczności, które powodują, że zasługujący na ochronę wyjątkowy interes pracodawcy wymagałby obecności danego pracownika w pracy w okresie określonym w żądaniu udzielenia urlopu. Nadto odmowa jego udzielenia może nastąpić w przypadku, gdy żąda tego pracownik niezdolny do pracy, korzystający ze zwolnienia lekarskiego (por. orzeczenia Sądu Najwyższego z dnia 7 listopada 2013 r., SNO 29/13 oraz z dnia 18 maja 2006 r., III PK 26/06).

W niniejszej sprawie pracodawca nie powoływał się na żadne wyjątkowe okoliczności uzasadniające odmowę udzielenia powódce urlopu na żądanie dnia 21 marca 2014 r. Jedyną przyczyną odmowy było niewykazanie przez powódkę stosownym zaświadczeniem lekarskim, że po okresie zwolnienia lekarskiego jest ona zdolna do pracy.

Taka decyzja pracodawcy była nieuzasadniona. Przede wszystkim co do zasady pracodawca może wyrazić zgodę na urlop wypoczynkowy także bezpośrednio po ustaniu niezdolności pracownika do pracy. Dotyczy to także urlopu na żądanie, którego swoisty sposób udzielania nie czyni go w żadnym razie odrębną od urlopu wypoczynkowego instytucją prawa pracy. Niezbędnym warunkiem rozpoczęcia urlopu po absencji chorobowej pracownika trwającej ponad 30 dni nie jest też, jak utrzymywała strona pozwana, przeprowadzenie kontrolnych badań lekarskich, o jakich mowa w art. 229 § 2 k.p. Zgodnie z nim kontrolne badania lekarskie przeprowadzane są: "w celu ustalenia zdolności do wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku". Urlop wypoczynkowy polega zaś na czasowym niewykonywaniu pracy na dotychczasowym stanowisku i już tylko z tego powodu nie można przyjąć, że niezbędnym warunkiem rozpoczęcia urlopu jest przeprowadzenie kontrolnych badań lekarskich. Zatem skierowanie na badania lekarskie pracownika korzystającego z urlopu bezpośrednio po okresie niezdolności do pracy jest przedwczesne.

Tym bardziej nie sposób też z treści art. 229 § 2 k.p. wywodzić obowiązku przedstawienia orzeczenia o zdolności do pracy przez pracownika rozpoczynającego urlop wypoczynkowy po zakończeniu okresu niezdolności do pracy trwającej dłużej niż 30 dni. (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 marca 2011 r., II PK 240/10).

Pracownik, wbrew stanowisku Sądu Rejonowego, nie jest także zobligowany do wykazywania swojej zdolności do pracy po jego nieobecności z powodu niezdolności do pracy trwającej ponad 30 dni. Po stawieniu się pracownika do pracy po tak długiej absencji spowodowanej stanem zdrowia, obowiązek sprawdzenia zdolności do pracy spoczywa na pracodawcy. Nawet w sytuacji, gdy pracodawca ma pewne przesłanki, by uważać, iż nieobecność pracownika jest spowodowana jego niezdolnością do pracy, powinien ustalić, jaka jest rzeczywista przyczyna nieobecności pracownika w pracy. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 21 czerwca 2005 r., II PK 319/04 i z dnia 17 lipca 2009 r., I PK 43/09).

Odnosząc powyższe do stanu faktycznego niniejszej sprawy wskazać należy, że powódka wnosząc o udzielenie jej urlopu na żądanie po okresie trwającej do 20 marca 2014 r. niezdolności do pracy, informowała niejako pracodawcę, że odzyskała zdolność do pracy. Wyraziła to wprost w odpowiedzi na odmowę udzielenia jej urlopu na żądanie. Nie odmawiała też stawienia się na badania lekarskie. Deklarowała wprost że podda się im po ustaniu przyczyny skorzystania z urlopu na żądanie, jaką była konieczność sprawowania opieki nad jej babcią. Brak w niniejszej sprawie podstaw, by stwierdzić, że powódka skorzystała z urlopu na żądanie w okresie jej niezdolności do pracy jedynie celem przerwania jej ciągłości. Strona pozwana nie udowodniła, że pomiędzy jednym a drugim okresem jej niezdolności do pracy, tj. między 21 a 23 marca 2014 r. była ona do pracy niezdolna - zgodnie z prawidłowym rozkładem ciężaru dowodu w tym zakresie - a w dniu rozwiązania stosunku pracy powódka niewątpliwie pobierała zasiłek chorobowy, więc pracodawcę obowiązywał zakaz z art. 53 § 3 k.p. Z drugiej strony, wobec nieudowodnienia jej niezdolności do pracy w dniu 21 marca 2014 r. lub innych wyjątkowych okoliczności stanowiących przesłankę uniemożliwiającą skorzystanie przez powódkę z urlopu w trybie art. 167² k.p., jego udzielenie było obowiązkiem pracodawcy.

Wszystkie te okoliczności wykluczały uznanie, że przyczyną nieobecności powódki w pracy dnia 21 marca 2014 r. była jej niezdolność do pracy, zatem rozwiązanie umowy o pracę w oparciu o art. 53 § 1 pkt 1 lit. b k.p. naruszało zasady rozwiązywania umów o pracę w tym trybie.

W konsekwencji, wobec zasadności zarzutów apelacji Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. zmienił zaskarżony wyrok w punkcie I w ten sposób, że przywrócił powódkę do pracy u strony pozwanej na poprzednich warunkach oraz zasądził wynagrodzenie za czas pozostawania bez pracy w wysokości minimalnej – tj. jednomiesięcznego wynagrodzenia. Sąd nie miał podstaw do ustalenia wynagrodzenia z art. 57 § 1 k.p. w wysokości wyższej, gdyż powódka nie wskazała za jaki okres pozostawania bez pracy wynagrodzenia żąda.

Konsekwencją merytorycznej zmiany orzeczenia była zmiana rozstrzygnięcia o kosztach. Mając na uwadze ustaloną wiążąco przez Sąd Rejonowy wartość przedmiotu sprawy oraz ostateczny jej wynik, Sąd Okręgowy na podstawie art.

98 § 1 i 3 k.p.c. postanowił zasądzić od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 3424 zł tytułem zwrotu opłaty sądowej oraz znieść między stronami koszty zastępstwa procesowego w oparciu o art. 100 k.p.c.

Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów postępowania apelacyjnego (pkt II) zapadło przy zastosowaniu art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. oraz § 11 ust. 1 pkt. 1 oraz § 12 ust.1 pkt. 1 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 490) oraz art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity Dz. U. z 2010 roku, Nr 90, poz. 594 ze zm.)